

619 /
1957/2

291/5-6

29

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

დროშა
№ 3 მარტი 1957

სამხრეთ-ოსეთის სიმღერისა და ცეცვის სახელმწიფო ანსამბლის კონცერტი. დირიჟორობს ანსამბლის ხელმძღვანელი დედარ ხახანოვი.

მ იმდინარე წლის მარტში ჩვენი რესპუბლიკის დედაქალაქ თბილისში ჩატარდა სამხრეთ-ოსეთის ლიტერატურისა და ხელოვნების დეკადი. მარჯანიშვილის სახელობის თეატრში კოსტუმირებული სახელობის სტალინის სახელმწიფო თეატრის კოლექტივმა რეჟისორი მკურჭლავის უძველესი ოსი დრამატურგი **ქ** დრამატურგის თანამედროვე და ისტორიულე პერიტორიული მოქმედება დამისახურა სამხრეთ-ოსეთის სიმღერისა და ცეცვის ანსამბლის გამოსვლამ. სამხრეთ-ოსეთში მომუშავე მწერლები შეზღვენ მკითხველებს, მწერალთა კავშირის სექციებში მიმდინარეობდა სტუმრების ნაწარმოებთა განხილვა.

დღესდამა, რომელმაც წარმატებით ჩაიარა, გვირგვინი სამხრეთ-ოსეთის მშრომელთა უდიდესი მიღწევები კულტურული მშენებლობის დარგში.

ოს მხატვართა ჯგუფი.

სცენა გ. პლივის პიესიდან „ჩერმენი“ (მე-2 მოქმედება) კ. ზეთაგუროვის სახელობის სტალინის სახელმწიფო დრამატული თეატრის კართულ სექციორის დადგმა.

ჩერმენი — მსახიობი ვ. სანალელი.

აუკუ — მსახიობი ნუნუ კობჯავილი.

დროშა

№ 3 (68)

მარტი 1957 წელი

გამოცემის VI წელი.

ყოველთვიური სასოფელმშენებელი - პოლიტიკური და
სალიხარაგვარო-სამხეზავრო ჟურნალი

სტალინური, ადმინისტრაციული სახლი.

პროლტარება ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

30

ეკონომიკური
ნივლიერობა

7552

სამხრეთ-ოსეთის
მწერალთა ჯგუფი.

საქართველო
კავშირთა
თბილისი

გათიხსენებთ

იხსენებთ

გათიხსენებთ
ფოტო მ. ჯამბურაძისა

ქეთი ლანდა

ხელ არავის პირას სწრაფმნივალნი უცნობი მოგების ქალი, რომელიც განაწარმობდა ჩვენი რესპუბლიკის აპოზიბით ახალი სხეულები უცნობი, ურჩალო და თავდახალ მშობელს, უჩინარად თან ახლდა თფიფიფი იმ ჩვენს მღვანელებს ნაცნობ, რომელიც გადაღება მოვარებებზე ფოტოფირზე.

მეგობრების წინ მდგარ ამ ქალს უფროდ იცნობს ჩვენი რესპუბლიკის ყოველი მცხოვრები, თუნდაც მას ზოგი სიციხულ მებრძოლს ჰქონდეს გატარებული და არსებით ჩამოსტყობის თბილისში. ჩვენში, ახლა, ყოველ „მეგობრულ“ სიტყვაშიც ხომ არის რაღაც, და რაღაცდენა „ეფრო“ არ უნდა იყოს ეს სიტყვა, საქართველოს რადიოცენტრის უფროსი დოქტორის — ქეთი ლანდას ხმა აუცილებლად მივხვდებით მის ყურს. და თუ საქირია იცნება, გულშიც შეგვიტყობს.

მეგობრებო, ახლა, მას ბევრი რაღაც იცნობს. მგაგრებს მის სახეს მართალია ხომ კარგია ვამბოვო, ხოლო? რას დასარკავს ახლა ახგ მგაგრებზე? იქნებ, უფროც თავის მშენებელ ქალთა საერთაშორისო დღეს, უსწრებლად მათი მშენებლების, ჯანმრთელობას, წარმატებებს მუ-

ხელ ახლანა — იგი მისწავლელ გოგონა იყო — ნაიდა ხნივანა, — ახლა კი მსოფლიოში ცნობილი მწიბრებელი — ნაიდადი დედადღეულია. ეს-ეს არის ჩამოვდა ბიბისული მელბურნიდან და თავის გოგონას შევარდა ბროკალინი მოპოვებული ბრიჯინის მდილი ჩამოუტანა.

— მარტო ბრიჯინას მდილი? — ეკითხება მას

მერი წვერიკაშაშვილი

ოღაც შეტყუებულად გოგონა. — კი მეგობრ, ჩვენი ხომ ჯერ კიდევ ახალდაწარმობდა ვართ — მიუტებს დედა — მომავალი წინა გავაქანა.

შეხედეთ ამ მშვიდობიან, მზიარულ სურათს. ეს ვახსენებთ მდგრადელობის ფერის გამგ მერი წვერიკაშაშვილი, როგორც იქნა. დაპირდა იგი მამალს, და მარჯვ დებურებს იგი, მიუხედავად პირტატისა (თუნდა, შეიძლება მამალი ავიც არ იყოს, მეგრამ გინდობს, „ქალთა ბრძოლებში“ რომ მოხვდება, რაც, უსწრებია, მისთვის არნახული შურისცხვოვას), კომკავშირული მერი პატივად ნაქვეყნობს, მეგრამ ისე კარგად და სიყვარულით, რომ შარან ზაფხულზე ის სრულიად საკუთარი სასოფლო-სამეურნეო გამაფინის მონადევი გახა.

აი, ზის ქალი პატივად უსწრები ხელში, ეს არის ბიბისის ამბრუნებელ გოგონას მამაკაცი — ახლა ნარბანშიული უცვრები და გვერდია, რომ ახალი საყვარელი და სანდომიან სახის ადამიანს შეუძლია ქსოვილიც სასიამოვნო და კარგი გამოყვანის, მართლაც, დახულებ მავალზე დაქუნილი ეტიკეტს, რა კარგები არაა! — ამ ტექსტის ძირფხვბი ავტორი ხომ არ არის დრო, რომ შეგრძობ — მომავალიც მოულოდნელად ფოტოსურათიდან მზიარული, ღმინილით განათებული სახე — შეც, რასაკვირველია, მღერის მინდა ტანისამოსზე სუბარია, მეგრამ, და-შეგრძობო, ეს შორს წავსვლავს. შეხედეთ ახლა შეუცვლილი მამაკაცი მოსიყვარულნი, რომელიც იძულებული არის ამდენი კარგი მომოსონნი ცნენა...

ამგერად ვთვანხებთ თინა ნადირაშვილს. ის კარგი ასოპიუმბო ღმინილიტიკა. შეხედეთ რეკრავი სახვე ნადირაშვილი და იცნო, რა მოუტევეს, თუნდა ბრძოლა და თავის ადგილს თუ არ დაეკავებ წერტატს.

ბამირის სამოგრიბიდან დაბრუნებულ ცხვრის ფარებს ზედ ღარსთან წამოვიწყეთ. ნელ-ნელა მოვწვდით დარბაზის ეფრობებში და თოვლით შეღწეული გვერის ურდობილდასაქნებ ქვას სანდებდით უმარგა ახალმა შობილებიდან, წინასწარ გაუფიქრებულმა დაბრუნებებმა საძილ მოგვქანდა და, ამიტომაც, როგორც კი ჩვენი მანქანა დადგა არავის ხეობას და გამოუსწრო ცხვრების ნადავრას, გადავიწყობით — შეურჩებლად გვეჭროდა თბილისამდე.

მის ნახვლად წუთებია რჩებიდა. სწორი, უყვარდილი გზა მიუძღვებოდა არავის ნაპირებს. სხვა უფიფიფი თოვლის ველარაფერი მიიზიდავდა ჩვენს ყურადღებას. და მანაც შეგრძობილი. თითქმის შეუძენლად, არც კი ვგვიფიფია, თუ რა შობილებიდან მოხდენდა ეს, გავმოგზობით მანქანიდან და გზაზე მარტოდ მიმავალ ერთ ქალს უსიბოვით ნებარება, მისი სურათი ვადავებო.

დაბრუნებულ დედას ის ფოტოპოტიკებთან, მეგრამ, დახეი უბედურებას, ესტუმრა არც ერთი თავისუფალი კაცი არ აღმოჩნდა. თუმცა მართალია, იმ დროს ამ გარემოების არც ისე შეუძენლბივარია. ჩვენი მგაგრების მზიანი სხე სხვა იყო და ამ ქალის სურათი მშინ არ გვეჩრდივარ არის ეს ქალი? რას ავუტებ? სიხარად და ხალხის ამ სახელი ეამქ ამის გავება არ დავუცხადებ. უბრალოდ, მივიჩნია ახლის დავექანა იგი, დავემახსოვრებო მისი სახე.

ნინო ალაკველი

ოროდღ უმწიფეული სიტყვით ვაყვანებო მას, ზოგიძი მოვიხადეთ და ჩვენ-ჩვენი გზა განაგრძობდით. და, ადამი, ეს პატივად იქნებ ჩარჩინდა სადმე მესხების იღმდამ ქუნდულით, რამდენიმე ქალის ფოტოსურათის ვადახდებდნენ რომ არ ადგებდნენ სულს სიღამაშის ის შერტატს, რამაც ანარქოსოვიტულად შეგვარაბა რი-

ნადედა დგლოშვილი

შობაში, ელბაპაქება იმ ნათელი, დიდი გზების შესახებ, რომელიც გადასულია მათ წინაშე მდებარე ხელისუფლების დროს. ზოგიერთი ჯერ კიდევ მოიხედავდა დგამს ფეხს ამ გზაზე. ზოგიერთმა დღეც ვახლელ სანდებდებია და რეგულაციური ბრძოლის რომანტიკით მოვილი და გზის დიდი და ყველაზე საბედობელი წაწილი.

ავღამის ყოფილი არალეგალური სტამბის ყოველი დამთავლები რეგული ამ ქალის სურათის და-ნახვების ადვილად იცნობს ძველ იტაცკვეთულ, თავდახლებული მეტროლის ნინო ალაკველივას სახეს. სტამბაში ქალია მისი ამგობრებული სურათი, როცა მას სხვა ქართველ მოღვაწეებთან ერთად მრავალი ხნელი დამე დედატა შეტანა მწიკვეთული უფმარებისა და ამჟღავნებელ ნიჭითიერებას დასაძინებების.

ახლა ნინოს თავი მოთიანდა ქალბრთაა დაცვა-რული, მეგრამ თვალბი კვლავ მველბურად ცოცხალია და ეღვარა. თუთილად რომ შეგრძენს მას პარტიული სახელი „ბრიადა“, ის არა ერთხელ იყო არჩეული ამიერკავკასიული ლენინებლის ცენტრალური ორგანოებში. ახლაც აქტიური პროპაგანდისტი ნინო ალაკველია, კვლავ ახალდაწარმული ინტელიტ განმარტობს მასებთან მუშობას, ხშირად ვამოდის მათთან პოლემური მოსწრებებით. ძველი პროპაგანდისტი ქალბრთის წინააღმდეგ ყველაზე საყვარელი მეგობარია.

თინა ნადირაშვილი და ასანია ნარბანშიული

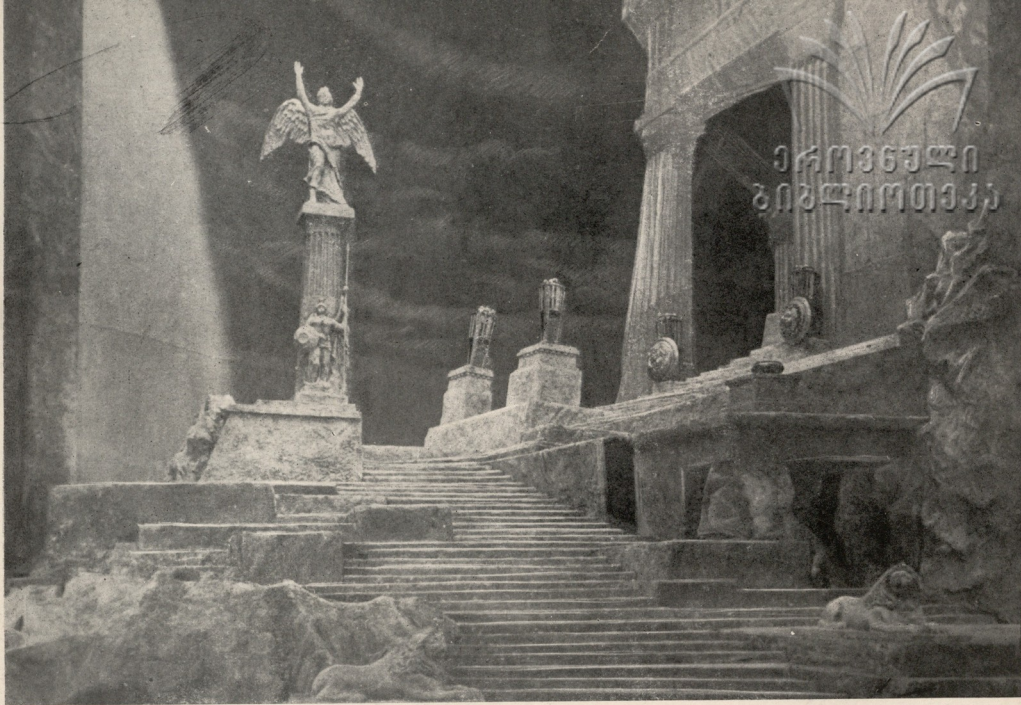
სუმბათაშვილი
„დაისი“
I აქტი

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

დ. თავაძე „ოთარანთ ქვრივი“ I აქტი.

ქრონოსი
გიგანთთაგან

ფ. ლაბიაშვილი — სოფოკლეს „ოიდიპოს მეფე“ რუსთაველის თეატრში.

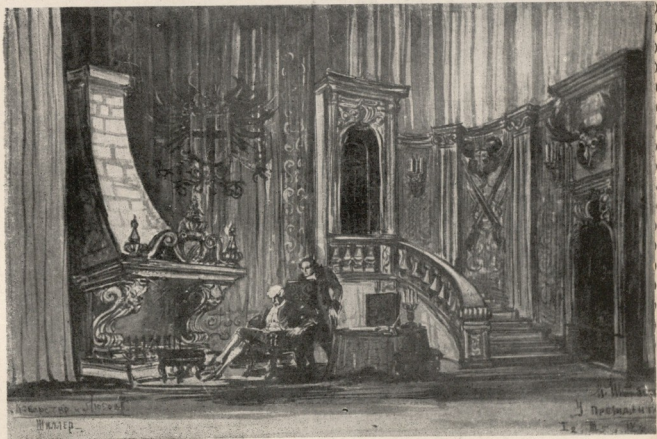
დ. თაყაიშვილი — დ. კლიაშვილის „მათი გასაჭირი“, ინსცენირებული ს. ჭეიშვილის მიერ — დ. მუსხიშვილის თეატრში II აქტი.

მ. ჩიქოვანი — ბაღტ
„ფუნტოვებუნას“
დეკორაციის უსკიბი.
კომანდორის ციხე-
დარბაზი.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

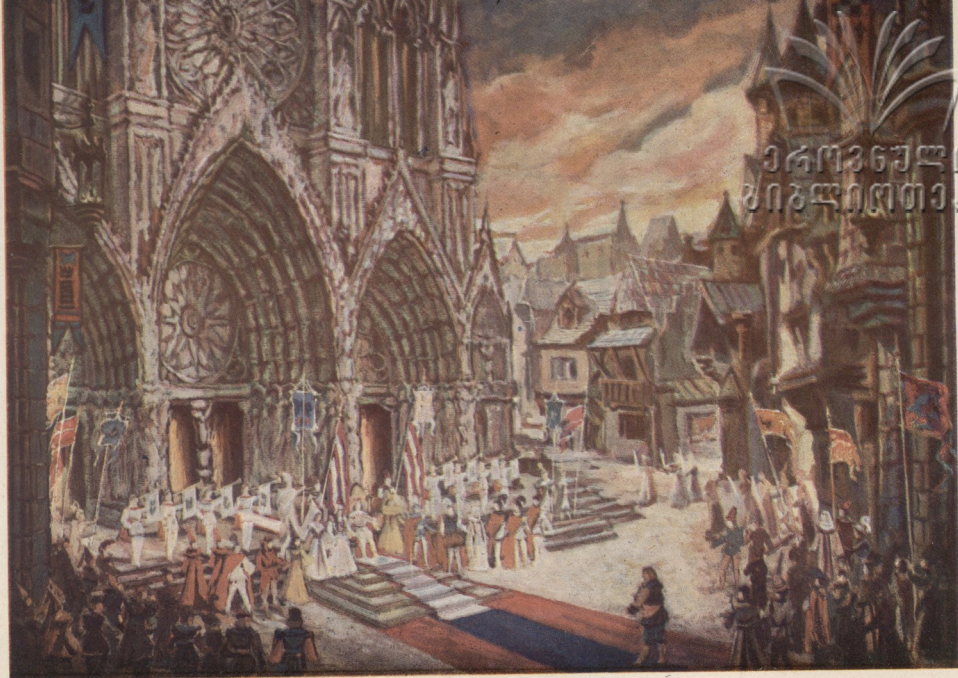
ი. შტენბერგი — შიდრის „ვე-
რაგობა და სიყვარული“ გრი-
ბოედოვის თეატრში.

ი. შტენბერგი—დიკენ-
სის „პიკვიკის კლუბი“.

ი. შტენბერგი—დიმბა და
ნიუნინი — „გენერლის
ქორწინება“.

ეროვნული
 ბიბლიოთეკა

ვ. ვუკუდაძე. შ. ჩიქოვანი — ჩაიკოვსკის „ორღანელი ქაღნული“, III აქტი.

ი. ასკურავა
 „მთების გული“
 I აქტი.

ღვიძის ნამსხვრავი

ზეა გვიგაღიწკნის

მე ტერმადალი თოხანი ჩემი ღია შიპა-პარტე ნაკლებ არ მიყვარს, თუ თოხ კედელში მარტოა გრემი — ცისქვეშ მგებობის ხმაც ვერ გამოიყვანს!

შუქივით გრემოზე ჩემს ღიმილს ცარიანთ, შინ ფრთხილად შევიღე ჩემი და წმინდა. ირგვლივ საყვარელ ფურცლების გარდა არაფერ არი. არაფერ წინდა.

მაგარ საჩემელში ვინ წაშლის ბნელით ცისკრის გარსკვლავებს ნაჭერწყლიანებს. ისევ და ისევ: ანბანთა ფრთხილ საწერ მანქანას აფარწყლიალებ!

შუქი და ჩრდილი დღისა და ღამის ცისკარმა უბრადა რომ არ გაიყაროს — ჩემს მაგიდაზე დღემ დაწვეს ღამის, ღამემ ცისკრით გამაჭაღვლია!

მინდობის ჩიტების ტრედი გუნდები ჩემს მაგიდაზე სხდნან ვუჭარბად, მე მათი ფრთების წყობას ვგრძობდი და თვალებს ძილი არ ეკარებოდა!

ჩემს მაგიდაზე ხან თოვლი მოდის და ხან შრილა გაზაფხულია. ქვის ერთ ნატეხში, თუ ავასთით, ტრტის სუნთქვაც — კი ფრთხილად ახასოვლია.

ვარკ: მივსწვდი შიშებს, როგორც ვწვდი, წვიმა ვიწვიმე, დარი ვიდავებ... და მოლოდინს ნამსხვრევი ერთი თოხლისში მინე მამოგრებო!

არა, მადნების არ გარ მგვლევარი, გზა ალაზხუდად, ვგრანბი, გავიკვლიე: შაორთან ვნახე ქვა შეგვეგრამანი და თვით არ ციცი, რად ვევიყავი?

გულით კი მინდა, რომ დააშვებინას ძველ რეჟიმებში სასივ არბანში, მსურს ანათებებს მთელ საქართველოს მშენა და უცნობი შეგთვალწარბანის!

პევი ოქრო და ვერცხლი ნაკვეთი ძეგს მიუგნებულ წილში განძად, პევი მოქმედებს, მაგრამ ასეთი არ უპოვინათ წინაპრებს არსად!

ჩემი კარგები, თქვენი, ვიხაც უკეთ შეგისწავალათ ძეგთა ბუნება — ამიერიდან თქვენ გააშუქეთ, ამ ღამას ტემში რაც მგებლობა!

ჯორღულში იყო — არ დეკარგია შის ზრწყინებალება კაცივით მგრელ ქვას, და თუ სახელი ჯერაც არ ქვა, — მთხარა... წინდა სახელი რტეგებს!

თუშვალა წიგნის ერთი ბჭვარია — წყარალით ისერის ნაჭერწყალს, დახეთი მარადილ თუ ცისკრის ნაჭერწყალია, — აიღლი, დიდი დღე გაანადეთ!

და გამიბართული ოცნება ღალი, და გადაფურცლეთ მთების ფუნები... თაცე დაანათის გარსკვლავეთა ქალი და ხელდასრეით ვერ გეგრევენები!

არა! საჩემელში ვინ წაშლის ბნელით ცისკრის გარსკვლავებს ნაჭერწყლიანებს... ისევ და ისევ: ანბანთა ფრთხილ საწერ მანქანას აფარწყლიალებ!

აქ, სადაც ახლის მოწაშვითა და წყალწილია, არა! მშობილო... მათთან მოდელიც მესწავდა, წინდა, რაც ახსოვთ, ვაგამიბობთ.

ორთქმავალს, ამა, რა გვიგება, მაგრამ მთავარებს ხალისის არბის, ქველ უფრად გამოგვიგება: მსაქრო მხოლოდ ამბარავი წარბის!

ქვითკირით ნაგებ ნაჭერალამდე მოხანს გარდევულ ქაბების სისქე და ვიდრე ტრესობს დეანინაბევი, სულმთოქმალად ვისწრავით ცისკრში!

ჩემს ათსწლოვან ბუბის ბედი, — ვხვდავ მალღობზე შეფრთხილან ჯგუფად, სადაც ჯერ კიდევ უბრწუნავის წვეტი ხავსწოვრებულ გელათის გუმბათს.

მხვდავ, ვიგაბო რომ მსწავისება ვერაღი ვიგაბობი ნაჭედ სურათებს, მხვრამ დღეს მთელი ჩემი არსება მხოლოდ ნაღების ხმას უფრადღებს!

ირგვლივ დამსხდრან მთები, იცდიან, — სწორედ ვე არის ჩემი ნუგაში, დღეშილი მათი რეც გამიწვლია ერთი დროს, ჩემს მდღეობა სტაბაუკენში!

მთის მყდროება თუ არ დიარდა, თუ უწყად დღობა არ ითავილებს, ხელახლა თუ არ დიარვა კირტვა და არ ავადდა ზოლი საიორეს.

თუ მიწაქვეშაოდ გრანბნებს, მშობილო, ღვინობი მგრედ არ გავზარა, — კლდეებს არი დღლის შუქი მოვლინი, დღეშილი კლდეებს ახარებთ? — არა!

არა... ორთქმავალს ყურს უდგებ, ალბათ, გვეკამათბა, როგორც გველთის, მხოლოდ ტანამბარის მოთხოვს ხარბად, რომ სიბარბილი ვერგაგაფუოს!

ჩემს მდღეობს გველათის ქვალა ქვაა, მამცნევი ურტების ქვა შეგვეგრამანი, თითქოს ხეობის ამოსწინთქვაა: ყრულ ისმის შორი მამოგრეგრანი...

მეც აქ სურვილით ვარ ალესილი, მიყვარს, ხალისს ხალისს რომ ერთობს: ძველი გველათი, ძველი ხრესილი განახლებული მხვდება უცვლელით!

გული აქ ახალ ცხოვრებას უჩქედს და ახალ სურათს ვუწერით, ცხადია, თორემ რა უნდა აქ წინა უჩქექებს! ზღვისპირი მთებზე გადგებათია...

და შარავნამაც ვგრედს მადვიარა, სურს ჩვენზე ადრე ნახოს შაორი, — მანქანის ყუიით ააზნინა შორი რთს შეკი საწოშაონი!

ხვევი ჩამდვარა ტბად საგუბარი, ხვევის კი არა — ცხოვრების სარცე: ყველა მდინარის ყველა უბანი თავის ელსაღვურს იმუნებს ცალკე.

არა, არ დარჩა ხელხუბრებელი აღარც წარსული, აღარც ბუნება, — მუვი ძვლებს თიბობს ციხე ბუბერი და არ ეტყობა დამაბურება!

არა, არ დარჩა ველს ძველი ჯავრიც: არაა ჩვენი დღედასწვლილი მხოლოდდა ვიდრე უცხოლო მგზავრის მითარევი თვალბა გამართობილი!

რომელი ერთი დგასახელით რაც აქ მღელღავრე ხელით აწუნდა, — ლალად გავიხსნა უნდა სახელი და მთას ვეგებათ, — დღედა შენდა!

მთის წყაროც ოდა დგას ოკრიბული, არბებს სიხვი ხეებს ტანადებს... მდღეშილი სავაა უკვე ტყიბული თავის შუა თვალბს შემოგვანათებს!..

გეზუფხულია

ვაზაფხულია... ბავშვიც, წვიმაც, ყვევილიც კი რაღაცას უსტევენს ვაზაფხულია... ყველა მღერის — და ერთმანეთს არაფერ უსმენს.

და ვაზაფხულიც იმ ხისთან დილით, ისინაგზებებს რა ადლიკითითი, აიღებს მცხეთას, აიღებს თბილისს, მოიყვება ბურქებს ახლად გაფითილილს, — ალუბლის კვირტებს სულში უფერება, გახახალისებებს მოცინა მათი და ჩემს თბილისში ისე გულუხვობს, თითქოს ზიფია ოქედლანათი...

ყველგან დილილი, — ბავშვის... ქალბერი... სადაც თვალს მოპარავ, სადაც შეასწრებ და ვაზაფხული ჩემს დღედაქალკეს ხარკად ქალწულითა ღიმილს შეაწერს. ღამაზანებებს იხილან ამ ვალს... ვაზაფხულიდან ვაზაფხულამდე...

მათ უმაღლილეთ შარშანდელ აპრილს, ჩემ ვაზაფხულიც მათ დაუმბადლეთ... ჩემი საშობოლოც! ვაზაფხულს გარდა ნურადღეს ნურგინ ვაღაგამტვრა, — გექადნებოდა... მოგინტა... მაგრამ შენმა მშვენივამ თვით დაატყვევა... და სამუდამოდ დარჩა ღესს მთებზე ხეთა შრიალად, სიოს ნავარდად, რათა თვითონვე გიხალის ხარკი — ერთი-ორად და ერთი-სამადაც.

ვაზაფხულია... ბავშვიც, წვიმაც, ყვევილიც კი რაღაცას უსტევენს ვაზაფხულია... ყველა მღერის — და ერთმანეთს არაფერ უსმენს.

ქველი ნამსხრავი

ჩემი სალამი: აპრილის მზეს, აპრილის კვირტს, აპრილის ქარებს, — ხილზე გავილისას უნებურად რომ აჯაჭარებს, დაუხერავს და უცებ ქულსაც მოგახდევინებს ქართულ ზრდილობით...

ძველი ნაცნობი... მერე აღმართვზე ამოგვეყვება სიამტეხილობით.

ჩვილი მოთხრობის ზეპნი

ბანაღმარება

ო, იმედი და სიყვარული! გავა ურეული,
და მე ვიო უკვადარი,
სასტიკ ზღვიდან გამოირეული,
წვეწვარ ნაბირზე,
უკაცრეული, მუსხუნა ნაბირზე,
ჩემს წინ გაშლია ზღვის უღანხო მობრგვავ
წვართებით,

უკან — მზარავი კავშირი, უფედურება,
წვითი, სიკრეში მიმოქრიანი შევი ღრუბლები,
მკრთალი, უსახო არსებანი ცივ პაივისა.
და ნილოვანი ვედროებით
ზღვის წყალს ქაჩავნი,
შეუწვეწვინებო მთავრევენი მალა, სულ წვითი,
შემდობ ზღვაშივე გადმოღვრიანი ზაოქით და თქვიში.
უსიხარული, მოსაწუენი საქმეც იც არის,
ვით ჩემი ყოფნი — დათალბული ამოვებით!

წვართების ბუტბუტის თოლივითი კავილი ერთვის,
და ცოცხლებიანი ჩემში ძველი მოვოგონებანი.
მიწეწვეწვული სიზმრები და მქრალი სახენი
გარს მებეჭვიანი, მაწაყბენ ტაბილი ნალვებით.

მე ვციო ცხოვრობს ჩრდილოეთში უღანაზხესი
მეფურ იერი შეშეკობილი, წარმტკაი ქაღ.
კვაპარასივითი აზღვრული წერწერ ტანი
აქვს შემოსილი მხარული თეთრი ტანსაცმელით.
ურტყარესი ღამისფერი შავი დაღლინი,
გვარგვინისდარი ნაწვანებითი მორთული თავიდან,
ძირს დაჩხუვლენი მომხიზნებელი მოვუტყვევინი —
ურტყარეკრალისი სახის ირგვლივ — ციურ მუწვენებას.
მისი იერი ძალუმი და უღანაღისი
ანათებს შუქით, ვით შავი მზე ჩაურქობლები.

ო, შავი შვიო, რა უსაზღვრო აღფრთოვანებით
მასმევილი სხირად
ვიღურ აღმურს წეშეშეკოვინის.
ვიღვი შენს წინ, გვარბაკებელი ციციხლითი დათვარალი,
ამ დროს აფრქვევდა ნაწ მტრადღვითი უმშვიდეს
ღიმილს —

მტკიცად მოუშუღლი და ამაგი ბაკებინიანი,
და შეწვეწვული, მედილიანი ბაკენი შენი
მივარის შეწვივითი უტყებს სიტყვებს ამბობდენ
მშვილად,
სიტყვებს უნაზებს, ვით ვარდების სურენის საამის.
და ჩემი სული ზეამალდა, გაშალა ფრთები,
დაღალ გაფრინდა ზეცისკანენ არჩივის დარად.

კმარა, დაღუწვითი მძღელ ტალღები და თოლივითი,
გაკვრა, დამტკავა იმედი და ბედნიერება,
უსიყვარულიად ვწვარა ახლა ვაღებარა მინაზე,
ქრთანი დაღუწვული გეგისაგან შოთხილი მარტო,
მხურვალე თავითი ღმინად ჩაღვლილი წყლიან ქვეშაში.

თარგმანი ნ. მარღოშვილმა

1906 წლის...
პიონის
მთავარი რედაქტორი
პიონის
დირექტორი
პიონის

ტი, სირეგი მესხის ღრუბული მძა, კოტე მესხი.
ანლო შოშილი ორგანოს დევიზად ჰქონდა იმ დროს ხალხის ოცნებათა კვიე-
ლი, ყოვლისმძღელ სამი სიტყვა: თავისუფლება, კეთილი ურთობა.
„პატარა გავხეთი“ რედაქცია მოთავსებულ იყო „სასახლის ქუჩაზე“, ახლა
ურბისის სახლში“, ე. ო. იქ, სადად ამჟამად გორბოლოვის სახელობის კლბებია.
ეს გავხეთი იმდროინდელი სახალხო გამოცემა იყო და ამიტომ წლიური
ხელშეწვევითათვის იგი სამი მანეთი ღირდა, ხოლო ცალკეული ნომერი ორ
აპიკად იყოღებოდა.

„პატარა გავხეთი“ პირველსავე ნომერში დაიბეჭდა პირველი აჯანს
მეორე თარგმანი ევეს პიონის ინტერვიუთიანილი, მარსელიოსის ხმაზე, რო-
გორკი გავხეთში იყო აღნიშნული.

„ინტერვიუთიანილი“ ამ თარგმანს მისდევდა „პატარა გავხეთი“ ამავე
ნომერში დაბეჭდილი, ხოლო ჩვენს დროში დაუწყისებულად მივიწვევებოდ
ცნობილი ქართველი პოეტის კოტე მყავამილის ლექსს. საათობრივი, ამოწო-
ღება“, რომელშიაც ავტორი დიდი პათოსით უმხმობდა მშრომელთა თავდად-
ებულ ბრძოლას ცესრათავანი ევემის“ გასანადგურებლად.

ღმამ ობტინიზმითა და გამარჯვების იმედი აღასვს ამ პოლიტიკური
ლექსში, რომელიც ფორმით ქართულ ხალხურ ეპოსს ენათსულება და ამას-
თანავე მკვიდრად ამღვანებს ხალხს დიდურ მარქსს, მის მჭნებარე ტემპე-
რანტეს და თავდადებას ბრძოლის ბედნიერებისათვის, ე. მავაშვილი გამაზნე-
ველად მინათავდა რევოლუციის შემთხვევაში.

„პატარა გავხეთი“ 1906 წ. 4 ნომერს ნომერში (მე 3) დაიბეჭდა „ილიონის“
ფეცენიონითი ხელმოწერილი „ჯარსიკაცის სიმღერა“, რომელშიაც ავტორი
მოწოდებდა ჯარსიკაცებს დამტკიცებულ რევოლუციის მხარეზე.

„პატარა გავხეთი“ ამითა ხაზმა დიდად შეამოფთა მეფის აღნიშნულიცა
და მესამე ნომრის გამოსვლიდან მერეც დღეები, ე. ო. 1906 წ. 5 ნომერს
კავკასიის საცენზურო კომიტეტმა საგანგებო მიწვევითიონით მოახსენა იმ
დროს თბილისის დროებით გენერალ-გუბერნატორს, მეფის ცნობილი
სატრასს გენერალ ალბანისეის შექმნილი მდგომარეობის შესახებ და თხოვდა
მას პასუხისცემებაში მიეცა „ინტერვიუთიანილის“ მთარგმნელი აჯანი
და გავხეთის რედაქტორი კოტე მესხი.

ამ მიმართის სუფუტეზულ ალბანისეის იმავე დღეს გაუცია განკარგულება
„პატარა გავხეთის“ გამოცემის აკრძალვის შესახებ აქალ. თბილისში სამხედრო
წესების არსებობის მეფელი დროს მამინდელი“.

ამის შემდეგ კავკასიის საცენზურო კომიტეტს თავისი მიმართვა გაუზგა-
ნდა თბილისის სამხალხობრილი პოეტის პირველინათისთვის, რომელსაც სიხი-
ველა სასამართლო მიქნას აღძვარა აჯანის და კოტე მესხის წინააღმდეგ. სა-
ცენზურო კომიტეტი ამასთანავე მოაგონებდა პირველინათს, რომ გენერალ-
გუბერნატორის ალბანისეის განკარგულებით „პატარა გავხეთის“ გამოცემა
შვედ შეჩერებულყო.

ამ მიწვევითის შედეგად აჯანი და კოტე მესხი საპარათლი იქნენ
მიცემული, ხოლო „პატარა გავხეთი“ გამოცემა დროებით შეჩერდა, შედეგად
ის იგი ანაალობდა, მაგრამ მუხედდაცა დაწერა გავხეთისა“, გავხეთი ისევ
განკარგობდა ერთად აღბეჭდილი გზით სარეკონს.

„პატარა გავხეთი“ არ ცხრებოდა და რედაქციის გაქოვრებასთან ერთად
ისიც ამღვრებდა ბრძოლის დესპოტიზმის და უსამართლობის დასათარგუნ-
ებად.

გავხეთი ონდავდაც არ უმინდებოდა მეფის განდარბრების შექმნისა და
რეპრესიების და როდესაც რედაქცია „გამარჯვების“ ფურთის შესახებ იწყო,
იგი 1906 წ. 4 მარტის ნომერში გამოქვეყნებულ მიწვევითიონით, საათობრივი
„სალაპარაკი“, ვამდებდა წერდა „ნენგა იმეღებითი იყო ხალხი შეტრობი-
ლილი, როდესაც რედაქცია მიიკრძაბა თავისი შავი, ფიზიკური ძალა და იწვი-
თის სისასტიკით გაიღვრებდა რუსეთის მოქალაქეთა წინააღმდეგ. ყველაგან,
დაბუნსა, ქალაქებსა და სოფლებში შეტრანა ცეცხლი და მახვილი და დარწმუ-
ნებული იყო, რომ აღვიდა სამართალის აღმოფხვრება ხალხის გულდანი
რევოლუციურ გარბნას, რომელიც დიდი-დღე იზრტობდა და გაბატონე-
ბულს ბუთოვრატას (ე. ო. ციხრამს — ე. ზ.) მწირად და შეგნებლ მოიგავს
უზსანებდა. ბუთოვრატას (ე. ო. ციხრამს — ე. ზ.) რაღმნაწმელ მიზანს
მაღლს... დროებით შეაჩერა რევოლუციის ტალა.

ბუთოვრატამ დიხიხურად გაიარაჯვა, ხალხს დაანახავა თავისი შავი ძალა,
მაგრამ ამასთანავე დარწმუნდა, რომ იმას წერიბრივი ძალა ღირს შექმნეს
და მის განკარგულებასა მხოლოდ თეთრი ტურბით. ამ დღიდან საცარად
განკარგოვდა უმეტესობა ხალხისა და ბუთოვრატას (ე. ო. ციხრამს — ე. ზ.)
შედა და ამ უმეტესობის ამოყვანა დღეის შემდეგ ყოველ შეწველ-
ბელია“.

ასეთი იყო შეუჩერებელი პოზიცია, რომელიც „პატარა გავხეთს“ იწვი-
რებდის მოაგრობის მიმართ. ამიტომ იგი დღიდან აღარც აცოცხლდა და 1906 წ.
2 აპრილს, ოცდამეცხრე ნომრის გამოქვეყნების შემდეგ აღიკვეთა.

წალიკინა ზაზაბიძე

ყაზბულში

ცერია შეუღლებლა. კაცოშვილმა როგორღა ში გვარითის დროს დახმას დასცადა, ხმალი ამოიღო და ისეთი ხელოვნებით ატარებდა, რომ იტყობოდა დიდი ვაჟკაცი უნდა იყოს.

ქართველი მებრძოლი ზნით სტუმრები იყვნენ ინგოლებსა და მათ შორის ბერია დასაძულ ცხენთანადაც გამართულ. აღსანიშნავია, რომ ინგოლებსა და ქართველებს შორის გულწრფელი მეგობრობა სუფევდა და ერთმანეთს დიდი პატივისცემით იტყობოდნენ.

1900-იანი წლებიდან მოყოლებული ქართველ ცხენოსანთა უფრო რამდენიმე გუნდი სისტემატურად მოეჯავრებოდა ამერიკულ ჯარებში და კიდევ უფრო დაკავშირდა სპორტული ურთიერთობის სფეროს, საფუძველს უყრდა ქართველი და ამერიკელი ხალხების მეგობრობას.

1892 წელს „უცნაური“ ცხენოსანა გუნდი და

ივანე და ბათლოშე დიანისის ძე ხარამიძეები ამერიკელ ინგოლებს შორის.

კვალიერ უცნაულ-პირვარებაში, რომელიც მთლიანად მიმდევრი სუფილ-ბილასა და დონ-ბილას (ვილიან ვილიამ ლული) „უაღლ ვიტის“ (ეღლირი დასავლეთის) მხედართა ასანარკობისადა, აღნიშნულია: ამერიკი ეპიზოდი — რუსი კავაკები, რუსეთის კავაკები კავაკები აჩვენებენ გასაჯარ ცხენოსნურ გვარობებს“.

მთავლობა სხედლობივედასა მხედრებსა და პოსტარულსა. გუგაროსანმა კოლე ვილიამ ფრედერიკმა, ბუფალო-ბილად ცნობილმა, პირველმა სცადა მყურბნისათვის წარმოდგინა ერთი-გარეთული პანტიმონები, რომლებიც მართალია, ელემენტარულ მატარ მნივე თანამდევრულ წარმოდგენებს წინააღმდეგ მოვარათეთა ვინაობის, ელემენტრის, ისტორიისა და წინეულებების შესახებ, ქართველ ცხენოსნულ პანტიმონებში ძირითადი და წინააღმდეგ სამხედრო და სახალხო ცხენოსნურ თამაშებს: ჩიხას, ისინის, ყაბას, ჯიროის, დარს, მარულსა და თარიახს ეკავა. ქართველია გამოსვლები დღესობისთვის თავისებურ ეკურატორს სანახაობად, მიკანულად და გრაციულად ატარებდნენ მინადად. ამიტომ იყო, რომ ისინი მოყოლებულად ელემენტ ქართველების გამოსვლებს.

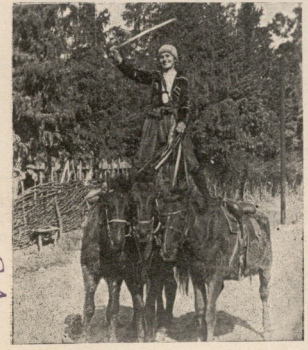
ჩრდილოეთით მხედრე ქალბები: პიტკრედი, დურეზბორი, ნანტლი, ელვანი, ინვერესი და სხვები.

საქართველოს ცხენოსანმა გუნდმა ისეთი სიმამია და პოსტარომა მოიპოვა, რომ ინგლისის სახალხო კარსადც დახარხა ხმა მის შესახებ. ქართველ ცხენოსანთა ქება მთავარი დიდი პირობითი დიდფულ ვეტიკრიმდულ, რომელსაც თანია თამაშობენ სახალხო პატავისებულ მიწვეული ძირფულ მხედრებისათვის მათივე სურათებით მართვად შესრულებული, იკრიბო მოკაყავებულ ყავით ჩახსული ღობით ვადაცოცა და მადლად გამოვლცხენა. ინგლისის სპორტულმა საზოგადოებამ კი 20,000 კაცი მთავრ ხელმწირობი ქებისა და მადლის ადრეს შეადგინა ქართველი პატავისებულ საზოგადოეთარებას ვადაცოცულ და ადრესს ბევრი ისეთი ცნობილი და მადლ თანამდებობის პირები აწერდნენ ზელს, როგორც იყვნენ მარკუს სელსბერი, გენერალი ვილიამს, მარკუს ბულენი და სხვ. საუცხოვრომა შორს საუცხოვრო მხედარი ბუფალო-ბილის მთავრ ვილფრედვიდა და ფისანი საუკრებოთა და მებად მთავრებს, ელვრ ჩამოსაგულდ იკრის მდელი. მათი დედალით ვადაცოცხელნი იყვნენ ქართველი, შ. მამარაძე და სხვები.

აღსანიშნავია, რომ უცხოეთში საცხენოსნოდ მრავალიერ მოყოფ ზოგადად ქართველი მხედარი: მარო სპირიდონის ასული ჯაქარაველი — ეკვატაველი, ევლიკა მარკაროს ძე ეკვატაველი, ქრისტიან დავითის ასული ვინკაძე, კირილე გორგის ძე ზუგორი, ლაშკარ მაქსიმელის ძე გურგენიძე, სერაფიმ სოსი ძე იმეძე და თემურაზ ნაიბის ძე ჩხარაველი დღესაც ცოცხლები არიან და სპორტსმენისთვის დახმასითობულ ადვანტიში ივირებენ საზღვარგარე ასპირანობების სესწავლო ეპისოპებს.

ქართველი ცხენოსნების ინგლის-ამერიკაში ასპირანობის თემზე მწერალმა ნინო ნავაშიძემ შეგვის მიხსა იეან არის დაწნაშევე, რომლის საფუძველზე 1925 წელს რედაქციამ და „ურუნავამ“ ითვე სახელწოდებით საზღვარგარე კოსპოპათი ვადალი.

7552

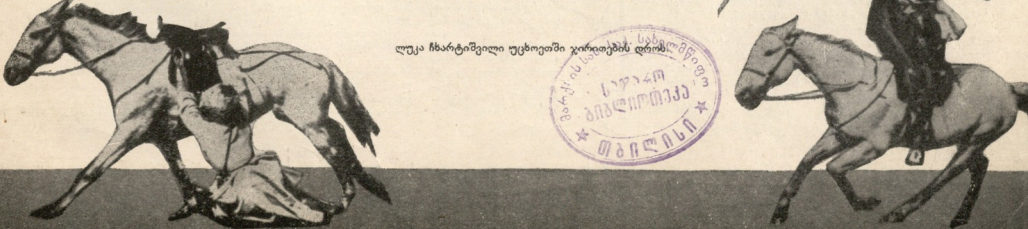
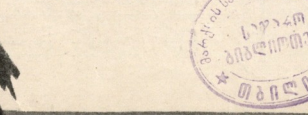

მარო სპირიდონის ასული ჯაქარაველი-ეკვატაველისა მოეჯავრებულა ხანდაზმულობის დღესაც შინადა იუბრიითის სამ ცხენზე კრიადა.

ბრიტანეთისა ცხენობა. ლონდონში არანეკლებრივი ჩიხკელი და დავითევი შეიქნა. ისინი იყვნენ საქართველოდან ამირივ ლეკას (ლეკა ნაიბის ძე ჩხარაველის) თავაკობით ინგლისში საცხენოსნოდ ჩასული ქართველი ცხენოსნი, ანუ რაგბერ უცხოეთის პირეს რეკლამებისათვის ითვეზიდა „აღმოსავლეთის ველური მხედრები“: ივანე (მატარა) მამაიას ძე მამაიას (სპირიდონი), იანო კრავის ძე მუხომი, დიმიტრი მავლოლოშვილი, სპირიდონ ვინკაძე, ლევანტი ვარგუშვილი, დიკო გურგენის ძე მუხომი, შოკ ვარგუშის ძე ვაგინი-შვილი, მილოტან ვინკაძე და ირალი მუხომი.

მთავრული თემელები და მეგობრული ზნაობის მოთიფი „ეგვლურების“ შესახებ უსიღურებისამდე აღსანიშნავია ევროპისა და ამერიკის ცირკ-სპორტფორმების მყურბნელთა ცნობისმოყვარობის მატარ და ქართველები უცხოეთში ევლიკა მოეჯავრების დროს, ცდილობდნენ დარბასობითა და წრედლობითა ყოველ-ცხენით გაეპარწყლებინათ მასობილბში წინასწარ ზედმეტურად შექმნილი მხედარი შეუღლებლები, რასაც რეკლამისთვის იყენებდნენ ცხენოსნობის ინოციტორები ნაკლებად ან ხელ არ აქცევენდნენ ურადლებას მხედრობა ნამდვილ ვინაობას და ქართველებს უცხოეთში წარმოადგენდნენ „პაპავებად“, შემდეგ იტყობულ კავაკებად, დასილოს კი „კავაკისიელ ურთობანებად“, ბარბარე მხედრობის-ასულ იმანთა მთავრად იტყობენ აღბანას წყნების ვადიშეწავნილ ხერ-

ლეკა ჩხარაველი უცხოეთში ვილიკების დროს

ოცივე წლის წინაა მთელი ცხოველი შექმნილია და თავისი სიმაღლით ყველა გააყოფა ფუნქციად ვინც მიაღწივს. 28 წლის ვინც სიმაღლე უდრიდა 248 სანტიმეტრს, ხოლო წინა 175 კილოგრამს. მას კოსმოსის შესაკრებლად ესპანეთიდან რამდენიმე ფრანგი, აგრძობდა წა ზომის ფეხსაცმელს. მათი გამოჩენა, რომ მიღწერილი არ იყო მსოფლიოში ყველაზე მაღალი. მასზე მაღალი აღიზიდა გერმანელი ქალი მარიამი ვეიდ (მადონა). სიმაღლე 265 სანტიმეტრი, წინა 250 კილოგრამი.

წინა თანამედროვე ერა პერიოდში რომერტი ვოდელო (გარდაიცვალა 1840 წ.), რომლის სიმაღლე 270 სანტიმეტრს აღწევდა, მაგრამ სიმაღლის მსოფლიო რეკორდი თურქმა კაბანქამ დაიკავა. ამ გოლიათის სიმაღლე 288 სანტიმეტრს აღწევდა. ყველაზე დაბალი ადამიანი, რომელიც დღემდე ცნობილია ფრანგი მეცნიერის ბიურონის აღწერით, იყო 87 წლის ჯუჯა მამაკაცი 142 სანტიმეტრის სიმაღლეს, ეს ადამიანი თავისუფლად ჩატოვდა გოლიათის ჯებოტში. გერმანელი მეცნიერს ბიზის აღწერილი აქვს 45 სანტიმეტრი სიმაღლის ჯუჯა.

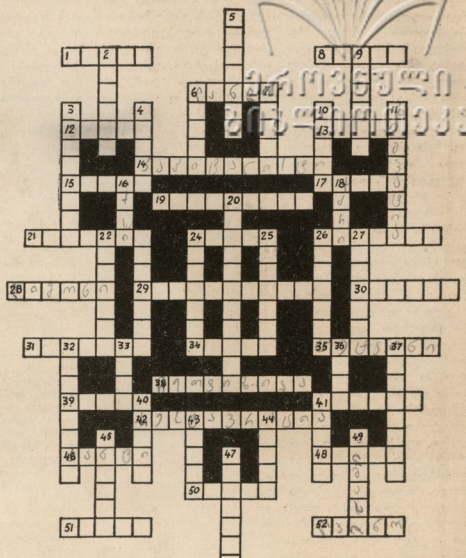

კაცია ჯუჯა ჯავა ადამიანები — ისლანდიელი ვლემი ლოლესი, გრეკ ვაქენარტის სპაგანები ჯარისკაცი და ნორვეგიელი ოლსენი, ფურჩი მაღლები იყვნენ (86-96 სანტიმეტრი), ვიდრე ბიურონის ჯუჯა ადამიანი.

ქ რ ი ს ე ლ

ქრისთელ დენაე მეცნიერი ხუდი მუშაობდა თავის კანონებში. უკვე შემოვიდა მოსამხატვრე და დოვირა — ბატონი, ხანძარი განხდა.

— თუ შეიძლება მოახსენიე ჩემს მეუღლეს, — აუღილებლად წარმოთქვა მეცნიერმა, — ხომ იცი, რომ მე საშერჩეო საქმეებიც არ ვერცხი.

პ რ ო ს მ ო რ ე ო

ქრისთელ ამპერი თავის შვილთან ერთად ქ. პენისონში გაჩერდა, ისლანდის და კარვად შეიხვეწეს. წახლის წინ დაბნეულმა ამპერმა ვერ იქნა და ვერ გამოიჩინა, თუ რამდენი უნდა გადაეხდა მდელქვეთის ბოლოს ამ ამოცანის გადაწყვეტაში თვით მძღვენი დახატა.

— დაბ, ბატონო, — თქვა მძღვენი.

თვედ კოტიაში კ ვცვლიათ თვლა, მაგრამ კარგი ეყნებდა არიმიტკაში გეგარენიათ, ჩვენს მანქანებულ კოურსთან. აი, უკვე რამდენი დრო გუდაა მას შერდენ რაც მან ცოურები შეამჩნევდა და ჩოკოტე ხედავ, დღემდე რაღაცა მახსოვს.

ცნობილმა მათემატიკოსმა და ფიზიკოსმა ვერფერი უახსოვს.

შ რ ნ ა ლ „დ რ ო ს მ“ № 2-ში მოთარგმნული ქრისტოპორის პასუხი

- ვ რ ტ ა ე ა ლ უ რ ა ე :
1. კვიცი. 2. სახალინი. 3. ფოლიანტი. 4. ანარტი. 5. კოფი. 6. იაზონი. 7. დეკი. 8. იაზონი. 9. ათლეტი. 10. კარტანოვი. 11. ათლეტი. 12. სანტინატი. 13. სანტინატი. 14. ათლეტი. 15. ათლეტი. 16. ათლეტი. 17. ათლეტი. 18. ათლეტი. 19. ათლეტი. 20. ათლეტი. 21. ათლეტი. 22. ათლეტი. 23. ათლეტი. 24. ათლეტი. 25. ათლეტი. 26. ათლეტი. 27. ათლეტი. 28. ათლეტი. 29. ათლეტი. 30. ათლეტი. 31. ათლეტი. 32. ათლეტი. 33. ათლეტი. 34. ათლეტი. 35. ათლეტი. 36. ათლეტი. 37. ათლეტი. 38. ათლეტი. 39. ათლეტი. 40. ათლეტი. 41. ათლეტი. 42. ათლეტი. 43. ათლეტი. 44. ათლეტი. 45. ათლეტი. 46. ათლეტი. 47. ათლეტი. 48. ათლეტი. 49. ათლეტი. 50. ათლეტი. 51. ათლეტი. 52. ათლეტი.

- პ რ ო ს მ ო რ ე ო :
1. ნივთიერება. 2. ანტილო. 8. მიწიანი სარკინიგზი. 12. შექმნილი ტრავა. 13. ნივთიერება. 14. კანტაბლეს მდინარე. 15. თაბაკე. 16. ლიკორი. 17. ლიკორი. 18. ლიკორი. 19. ლიკორი. 20. ლიკორი. 21. ლიკორი. 22. ლიკორი. 23. ლიკორი. 24. ლიკორი. 25. ლიკორი. 26. ლიკორი. 27. ლიკორი. 28. ლიკორი. 29. ლიკორი. 30. ლიკორი. 31. ლიკორი. 32. ლიკორი. 33. ლიკორი. 34. ლიკორი. 35. ლიკორი. 36. ლიკორი. 37. ლიკორი. 38. ლიკორი. 39. ლიკორი. 40. ლიკორი. 41. ლიკორი. 42. ლიკორი. 43. ლიკორი. 44. ლიკორი. 45. ლიკორი. 46. ლიკორი. 47. ლიკორი. 48. ლიკორი. 49. ლიკორი. 50. ლიკორი. 51. ლიკორი. 52. ლიკორი.

შეშობვეტ ტელევიზორიანი.

სახავი-ხუმარია ვ. ფ ი რ ც ხ ა დ ა ვ ა ს ი

რედუქტორი გრ. აბაშიძე

სარედუქტო კოლეგია: შ. ბუაჩიძე, შ. გენიძე (პ/მ), ი. გენიძე (პ/მ), დ. დომიძე, შ. ხაყავილი, ი. ციციშვილი, ვ. კვიციანი, უ. ჯავახიძე

ნიმური გაყოფა შ. ლეგავი

სამ. კა ცინტარლური კომიტეტის ბაზოცემალობა

რედუქციის მისამართი: თბილისი, რუსთაველს 36. № 42, IV სართ.

რედუქციის მისამართი: თბილისი, რუსთაველს 36. № 42, IV სართ.

შ რ ნ ა ლ

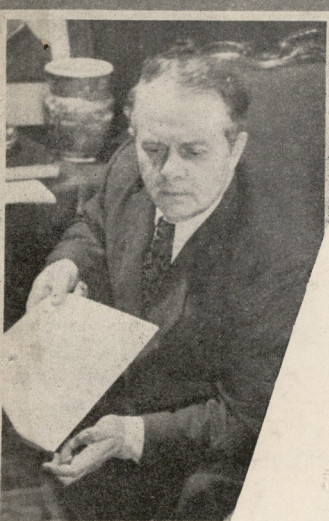
გარკანი და ჩინარო ვერცხები

ხელმოწერილი დასაბეჭდავად 21/111-57 წ. გამომც. № 30. ქალ. ზომა 70x108/8, 1,5 ლ. ფურც. ნაბეჭდი ფურც. 4,11. ტირაჟი — 15,000. შეკვეთის № 91 უფ. 01226

რედუქციის მისამართი: თბილისი, რუსთაველს 36. № 42, IV სართ.

რედუქციის მისამართი: თბილისი, რუსთაველს 36. № 42, IV სართ.

რედუქციის მისამართი: თბილისი, რუსთაველს 36. № 42, IV სართ.

ქართული

ქართული
პიანო-ფორტეპიანო

Cantabile

Andante

Sings

Allegro

ამს წინათ, საქართველოს მუსიკალურმა საზოგადოებრიობამ ფართოდ აღნიშნა ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწის კომპოზიტორ ანდრია ბალანჩივას დაბადებიდან 50 წლის იუბილე.

ანდრია ბალანჩივას შემოქმედებას მნიშვნელოვანი ადგილი უკუიარაღ ქართული ნაციონალური მუსიკალური კულტურის განვითარებაში. კომპოზიტორი თავისუფლად ფლობს რთულ ინსტრუმენტურ ტექნიკას, მისი ნაწარმოებები ღრმა იდეურ-ეპოქური შინაარსითაა გაჯღნითილი. ანდრია ბალანჩივაც ქართული სიმფონიური მუსიკის ერთ-ერთი ბრწყინვალე წარმომადგენელია, მის კალამს ეკუთვნის რამდენიმე საფორტეპიანო კონცერტი, სიმფონიები, ბალეტი „მთების გული“ და სხვ.

ა. ბალანჩივამ ახალი შემოქმედებითი აღმავლობით ზედება თავისი მოღვაწეობის ამ შესანიშნავ თარიღს.

6.55/59

5.3/199

საქართველოს
ბიბლიოთეკა

